

แคลล่า ลิลี

พูลศักดิ์ อินตาอ้าย

1. ความสำคัญ

1.1 บทนำ

แคลล่า ลิลี *Zantedeschia elliottiana* เป็นพืชที่มีศักยภาพในการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเป็นไม้ตัดดอก ไม้ตัดใบและผลิตหัวพันธุ์เพื่อจำหน่ายเป็นอย่างมาก ยังใช้ตกแต่งสถานที่ตลอดจนการปลูกเป็นไม้กระถางจำหน่ายเพื่อประดับในอาคารและสถานที่ได้เป็นอย่างดี

1.2 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ค่า pH ของดินควรอยู่ระหว่าง 6-7.5 ดินมีความร่วนซุยและระบายน้ำได้ดีมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 800 เมตรขึ้นไป เพราะความเย็นของอากาศบนที่สูงจะทำให้สีของดอกเข้มตลอดจนกลีบดอกหนา มีอายุในการใช้งานได้นาน

ภาพที่ 1 หัวพันธุ์แคลล่า ลิลี

2. การขยายพันธุ์

2.1 วิธีการขยายพันธุ์

1. การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดใช้เวลานานในการผลิตหัวพันธุ์
2. ขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อ ถ้ามีรอยแผลอาจทำให้เกิดโรค
3. ขยายพันธุ์ใช้หัว มีปัญหาเรื่องโรค เชื้อแบคทีเรียและไวรัส
4. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อสามารถเพิ่มปริมาณหัวพันธุ์ ปลอดโรคและรวดเร็วกว่าวิธี

อื่นและได้สายพันธุ์ที่ตรงตามพันธุ์

2.2 ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการขยายพันธุ์

ใช้ระยะเวลาประมาณ 1-2 ปี จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจนได้หัวขนาดใหญ่เพื่อการผลิตตัดดอก

ภาพที่ 2 แปลงส่งเสริมปลูกเคลล่า ลิลี่

3. การเตรียมแปลงปลูกและวิธีการปลูก

3.1 การเตรียมแปลง

ควรรไบ่พรวนดินให้ลึกประมาณ 30-50 เซนติเมตรและตากดินก่อนทำการขึ้นแปลงขนาดของแปลงควรมีความกว้าง 1 เมตร ยาวตามพื้นที่ในโรงเรือนปลูก ทางเดินระหว่างแปลงควรมีขนาด 0.50 เมตร เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงานและดูแลรักษาต้นเคลล่า ลิลี่

3.2 การเตรียมดิน

ควรเตรียมดินอย่างคิมิแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ การเตรียมแปลงควรคลุกดินให้ลึกประมาณ 30 เซนติเมตร และมีส่วนผสมดังนี้ เปลือกข้าว เปลือกถั่วหรือขุยมะพร้าว 2 ปีบต่อตารางเมตร ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก 1 ปีบต่อตารางเมตร ถ้าเป็นดินเหนียวควรเพิ่มทรายหยาบ 1 ปีบและเพิ่มอินทรีย์วัตถุ 1 เท่า คลุกเคล้าส่วนผสมให้เข้ากันดีที่สุดในความลึกดิน 30 เมตร

3.3 เทคนิควิธีการปลูก

หัวพันธุ์ที่ปลูกตัดดอกจะใช้หัวพันธุ์ที่มีขนาด 5-10 เซนติเมตร ซึ่งจะทำให้ได้คุณภาพดอกและผลผลิตที่ดี หัวพันธุ์จะต้องผ่านการพักตัวในห้องเย็นที่อุณหภูมิ 16-20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 เดือน จากนั้นนำหัวพันธุ์แช่ฮอร์โมนจิบเบอเรลลิน(GA₃) ความเข้มข้น 600 ppm. นาน 1 ชั่วโมง ก่อนปลูกควรแช่สารเคมีป้องกันเชื้อแบคทีเรีย โคแมค นาน 10-15 นาที

4. การดูแลรักษา

4.1 การจัดการด้านความเข้มแสง

ดอกแคลล่า ลิลี่ เป็นพืชที่สามารถผลิตได้ทั้งในโรงเรือนและนอกโรงเรือนระดับความเข้มของแสงและความยาวของวันไม่มีอิทธิพลต่อการออกดอกแคลล่า ลิลี่ ซึ่งต้นแคลล่า ลิลี่ ที่ได้รับความเข้มของแสงต่างกันมีการออกดอกในเวลาพร้อมกันและผลิตจำนวนดอกที่เหมือนกันส่วนความยาวของวันจะมีผลต่อความสูงของลำต้น

4.2 การจัดการด้านอุณหภูมิ

อุณหภูมิมีผลต่อการเจริญเติบโตและการออกดอกของแคลล่า ลิลี่ ถ้าปลูกในสภาพอุณหภูมิของดิน 20-25 องศาเซลเซียส อุณหภูมิอากาศ 15-20 องศาเซลเซียส จะออกดอกได้เร็วและมีความสูงของต้นได้ดีและมากกว่าที่ปลูกในอุณหภูมิต่ำกว่านี้

4.3 ปุ๋ย

ควรรดปุ๋ยน้ำพร้อมกับการรดน้ำต้นพืชตามที่มูลนิธิโครงการหลวงแนะนำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง จนกระทั่งเริ่มตัดดอก โดยใช้สูตร ดังนี้

	ถังA (ก.ก.)	ถังB (ก.ก.)
โมโนแอมโมเนียมฟอสเฟต(11-60-0)	8	-
แคลเซียมไนเตรท(15-0-0)	-	20
โปแตสเซียมไนเตรท(13-0-46)	10	10
แมกนีเซียมซัลเฟต(MgSO ₄ ·7H ₂ O)	4	-
ยูนิเลท	0.5	-

-นำปุ๋ยน้ำเข้มข้น(Stock) จากถังAและถังB อย่างละ 1 ลิตรผสมน้ำสะอาด 200 ลิตร แล้วนำน้ำปุ๋ยไปรดต้นพืช

ควรเสริมปุ๋ยเช่น ยูเรียละลายน้ำในระยะแรกของการเจริญเติบโต ปุ๋ยเกล็ด ปุ๋ยปลา ในบางครั้งแล้วแต่การปลูก

4.4 โรคและศัตรูพืช

1. โรคเน่าและ

สาเหตุ: เชื้อแบคทีเรีย *Erwinia* sp

อาการ: บริเวณโคนต้นเน่าและมีกลิ่นเหม็น

การแพร่ระบาด: โดยน้ำและซากพืชที่เป็นโรค

การป้องกันกำจัด

1. ไม่ควรปลูกซ้ำในที่ที่เคยเป็นโรคและก่อนปลูกมีการเตรียมดินอย่างดี แน่ใจว่าดินสะอาด ตากดินไว้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ร่วมกับการใช้สารเคมีอบดิน
2. ต้นที่แสดงอาการเน่าและให้ถอนออกจากแปลงปลูก ระวังอย่าให้ดินบริเวณต้นตกเรียกราดเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อ
3. ใช้สารเคมีโคแมก หรือคูปราวิทสลับกับเด็กซานหรือแอนติแบคทีหรือแองเคอร์เอ็กซ์ ราดบริเวณโคนต้นที่แสดงอาการและต้นใกล้เคียง สัปดาห์ละครั้ง

2. โรคหัวเน่า โคนเน่า

สาเหตุ: เชื้อราในดิน *Fusarium* sp, *Rhizoctonia* sp.

อาการ: บริเวณโคนเน่าเป็นสีน้ำตาล ทำให้ต้นเหี่ยวและแห้งตาย

การแพร่ระบาด: โดยน้ำและซากพืชที่เป็นโรค

การป้องกันกำจัด

1. เตรียมดินก่อนปลูกให้สะอาดโดยการขุดดินตากแดดทิ้งไว้สารเคมีอบดินเป็นครั้งคราว
2. ต้นที่เป็นโรคถอนออกจากแปลงปลูกแล้วเผาทำลาย
3. ใช้สารเคมี เบนเลทผสมแคปแทน อัตราส่วนครึ่งหนึ่งของอัตราที่กำหนดข้างฉลากหรือเทอร์ราคลอร์ซูปเปอร์หรือพรอนโต สัปดาห์ละครั้ง ราดบริเวณหลุมที่ขุดออกและต้นใกล้เคียง

3. เพลี้ยไฟ

อาการ: ใบแห้งถ้าทำลายตาดอกยอดอ่อนจะไม่เจริญเติบโต

การแพร่ระบาด: พบการทำลายของเพลี้ยไฟเกือบตลอดปีแต่จะพบน้อยลงในช่วงฤดูฝน มักพบการระบาดมากในช่วงฤดูร้อน หรือช่วงที่มีอากาศแห้งแล้ง ฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน

การป้องกันกำจัด

1. ในแปลงปลูก ควรให้น้ำแบบสปริงเกอร์เพื่อเพิ่มความชื้นในบรรยากาศจะช่วยลดปริมาณเพลี้ยไฟลง

2. พันธุ์สารฆ่าแมลง เช่น โพรพิโนฟอส(นาวิต้า 50 เปอร์เซ็นต์ EC) เมทิโอคาร์บ (เมซูโรล 50 เปอร์เซ็นต์ WP) โพรไทโทฟอส (โตกูไรออน 50 เปอร์เซ็นต์ EC) อิมิดาคลอพริด (คอนฟิดอร์ 10 เปอร์เซ็นต์ SL) อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการพ่นสลับ 5 วัน/ครั้ง จนการระบาดลดลง

4.5 การให้น้ำ

ควรให้น้ำสม่ำเสมอถ้าดินยังมีความชื้นให้ลดความถี่ของการให้น้ำลดลงโดยการทดสอบ บีบเนื้อดินการปลูกรอกโรงเรือนควรระมัดระวังน้ำช่วงหน้าฝนต้องทำการระบายน้ำให้ดีเนื่องจาก อาจทำให้เน่าได้

5. การเก็บเกี่ยว

5.1 ระยะเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวก่อนที่กลีบประดับ (spathe) เริ่มจะม้วนตัวลงและเกสรยึดตัวออกมาที่ปลีดอก 3-5 เส้น

ภาพที่ 3 การคัดเกรดและบรรจุผลผลิตแคล่า ลีลี

5.2 วิธีการเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวไม้ดอกโดยปกติทำโดยใช้มือหรือมีดหรือกรรไกรคม ๆ อาจจะมีดอกไม้บางชนิดที่ใช้วิธีดึงก้านดอกขึ้นมาจากกอดอกไม้ที่เก็บเกี่ยวแล้วไม่ควรวางทิ้งไว้บนพื้นดินเพราะจะมีการปนเปื้อนจากสิ่งสกปรกและเชื้อจุลินทรีย์ การวัดมาตรฐานและการบรรจุหีบห่อเมื่อตัดดอกแล้ว จึงควรแช่น้ำทันทีซึ่งน้ำจะต้องเป็นน้ำที่สะอาด ภาชนะที่ใช้ต้องสะอาดและควรใช้สารเคมีผสมลงในน้ำอย่างน้อยที่สุดควรมีสารเคมีฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ผสมอยู่ด้วย

5.3 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว

ดอกไม้ซึ่งจะเก็บรักษาในสภาพแห้งควรจะเก็บเกี่ยวในตอนเช้าหรือเย็นในขณะที่ดอกยังสดหลังจากเก็บเกี่ยวแล้วดอกไม้เหล่านี้ จะอยู่ในสภาพแห้งตลอดระยะเวลาหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อจะใช้กล่องซึ่งป้องกันการสูญเสียน้ำได้ ขั้นตอนต่าง ๆ จะต้องเสร็จสิ้นก่อนที่ดอกไม้จะเริ่มเหี่ยว

6. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

6.1 การแช่น้ำยา (ส่วนประกอบของน้ำยารักษาสภาพและวิธีการแช่)

แช่ในสารละลายที่ประกอบด้วยน้ำตาล 50 กรัม และน้ำยา อัตรา 1 ซีซีผสมน้ำ 1 ลิตร โดยแช่เอาไว้ 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง

6.2 อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเก็บรักษา

เก็บรักษาในสภาพแช่เย็น 4 องศาเซลเซียส ได้นาน 1 สัปดาห์